

Правовий статус суддів в Україні

Ця презентація розкриває ключові аспекти правового статусу суддів в Україні, включаючи їх права, обов'язки, гарантії незалежності та вимоги до кандидатів на посаду судді. Ми розглянемо законодавчу базу, що регулює діяльність суддів, та процес їх призначення.

Поняття правового статусу суддів

Визначення

Правовий статус суддів - це сукупність їх прав та обов'язків, закріплених у законі. У більш широкому розумінні, це включає всі аспекти їх професійної діяльності та положення в судовій системі.

Законодавча база

Статус суддів встановлюється Конституцією України та регламентується процесуальними кодексами і законами, зокрема "Про судоустрій і статус суддів".

Єдність статусу суддів

1 Єдині вимоги

Встановлюються єдині вимоги для кандидатів на посаду судді, незалежно від рівня або категорії суду.

2 Порядок призначення

Єдиний порядок наділення суддів повноваженнями забезпечує рівність їх статусу.

3 Права та обов'язки

Всі судді мають однакову сукупність прав та обов'язків, що гарантує їх незалежність та самостійність.

Основні обов'язки суддів

Справедливий розгляд справ

Судді зобов'язані справедливо, безсторонньо та своєчасно розглядати і вирішувати судові справи відповідно до закону.

Етична поведінка

Дотримання правил суддівської етики та підтримка високих стандартів поведінки є ключовим обов'язком суддів.

Професійний розвиток

Судді повинні систематично розвивати професійні навички та підтримувати свою кваліфікацію на належному рівні.

Декларації суддів

Декларація добросовісності

Судді зобов'язані подавати
декларацію
добросовісності, що
підтверджує їх етичну
поведінку та відповідність
високим стандартам.

Декларація родинних зв'язків

Подання декларації
родинних зв'язків
забезпечує прозорість та
запобігає конфлікту
інтересів.

Декларація про доходи

Судді подають декларацію
особи, уповноваженої на
виконання функцій
держави, що включає
інформацію про їх
фінансовий стан.

Гарантії незалежності суддів

1

Особливий порядок призначення

Судді призначаються на посаду за спеціальною процедурою, що забезпечує їх незалежність від інших гілок влади.

2

Недоторканність та імунітет

Судді користуються недоторканністю та імунітетом, що захищає їх від необґрунтованого втручання у їхню діяльність.

3

Незмінюваність

Принцип незмінюваності суддів гарантує їх стабільність на посаді та захист від політичного тиску.

4

Матеріальне забезпечення

Належне матеріальне та соціальне забезпечення суддів є важливою гарантією їх незалежності.

Обмеження для суддів

1

Політична нейтральність

Судді не можуть належати до політичних партій та брати участь у будь-якій політичній діяльності.

2

Заборона на інші посади

Суддям заборонено обіймати будь-які інші оплачувані посади, крім викладацької, наукової та творчої діяльності.

3

Обмеження щодо представництва

Судді не можуть мати представницький мандат або брати участь у профспілковій діяльності.

Недоторканність суддів

Особиста недоторканність

Суддю не може бути затримано без згоди Вищої ради правосуддя, крім випадків тяжких злочинів.

Майнова недоторканність

Майно та документи судді захищені від необґрунтованих обшуків та вилучень.

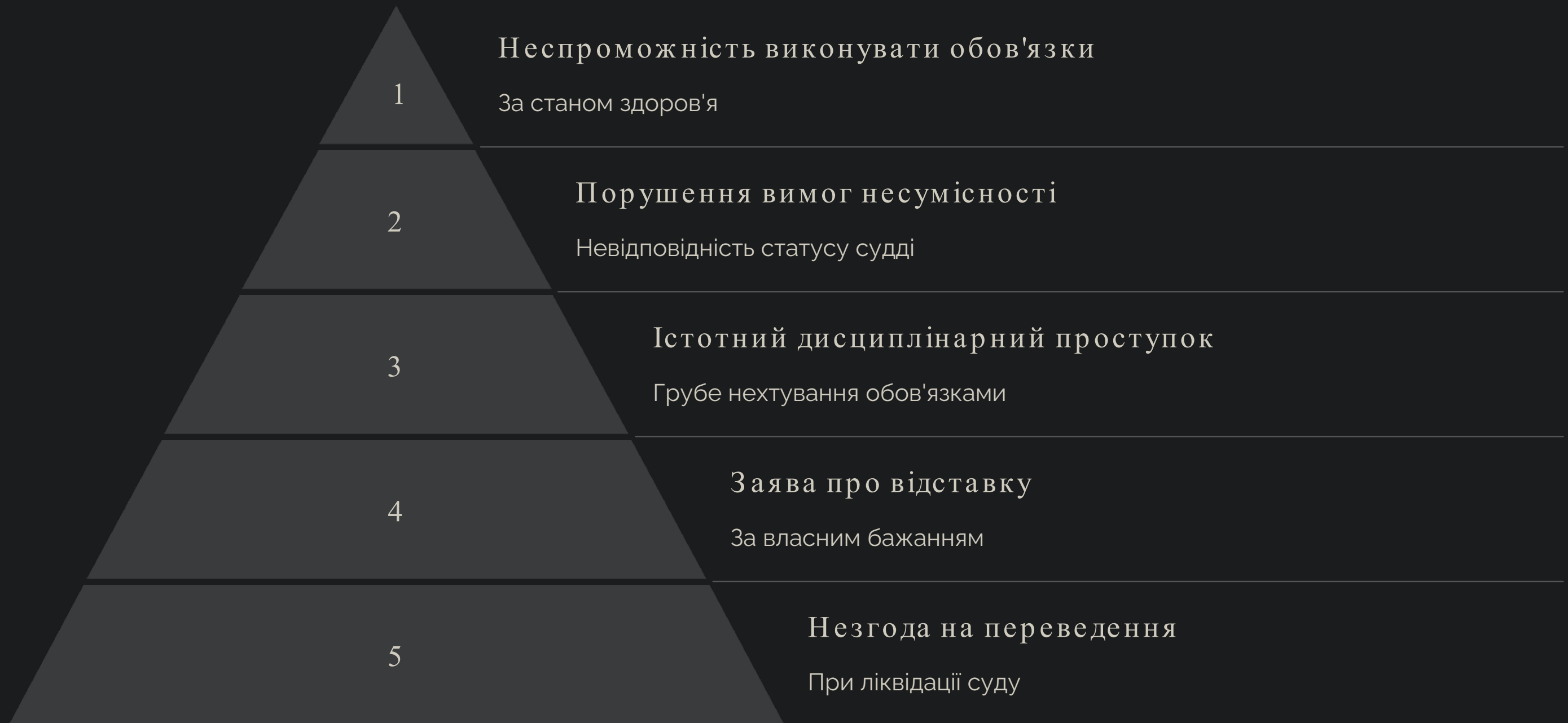
Недоторканність житла

Житло та службове приміщення судді захищені від незаконного втручання.

Захист комунікацій

Засоби зв'язку та кореспонденція судді також користуються недоторканністю.

Підстави для звільнення судді

Припинення повноважень судді

1

Досягнення 65 років

Граничний вік перебування на посаді судді

2

Втрата громадянства

Припинення громадянства України

3

Визнання недієздатним

За рішенням суду

4

Смерть судді

Природне припинення повноважень

Вимоги до кандидатів на посаду судді

1 Громадянство

Кандидат повинен бути громадянином України.

2 Вік

Не молодший тридцяти та не старший шістдесяти п'яти років.

3 Освіта

Вища юридична освіта.

4 Стаж

Стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років.

Обмеження для кандидатів на посаду судді

Дієздатність

Не може бути призначений суддею громадянин, визнаний судом обмежено дієздатним або недієздатним.

Здоров'я

Особи з хронічними психічними чи іншими захворюваннями, що перешкоджають виконанню функцій правосуддя, не можуть бути суддями.

Судимість

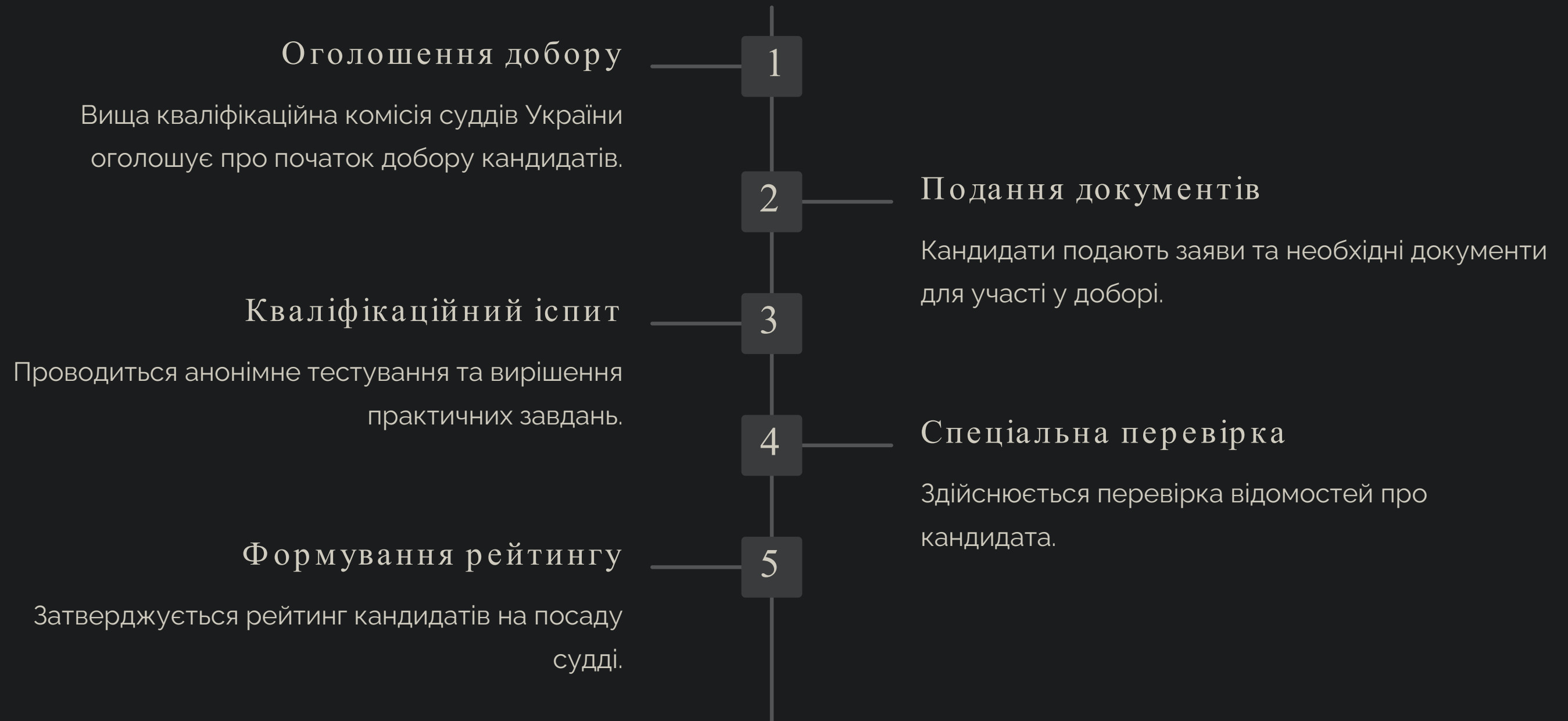
Кандидат не повинен мати незняту чи непогашену судимість.

Попередня діяльність

Особи, звільнені з посади судді за певні порушення, не можуть бути призначені суддями знову.

Етапи добору на посаду судді

Кваліфікаційний іспит

Анонімне тестування

Кандидати проходять анонімне тестування для оцінки їх знань та підготовки.

Практичні завдання

Вирішення практичних завдань дозволяє оцінити здатність кандидатів застосовувати знання на практиці.

Прохідний бал

Прохідний бал кваліфікаційного іспиту не може бути нижчим за 75% максимально можливого бала.

Спеціальна перевірка кандидатів

1

Збір інформації

Проводиться збір та аналіз інформації про кандидата з різних джерел.

2

Перевірка достовірності

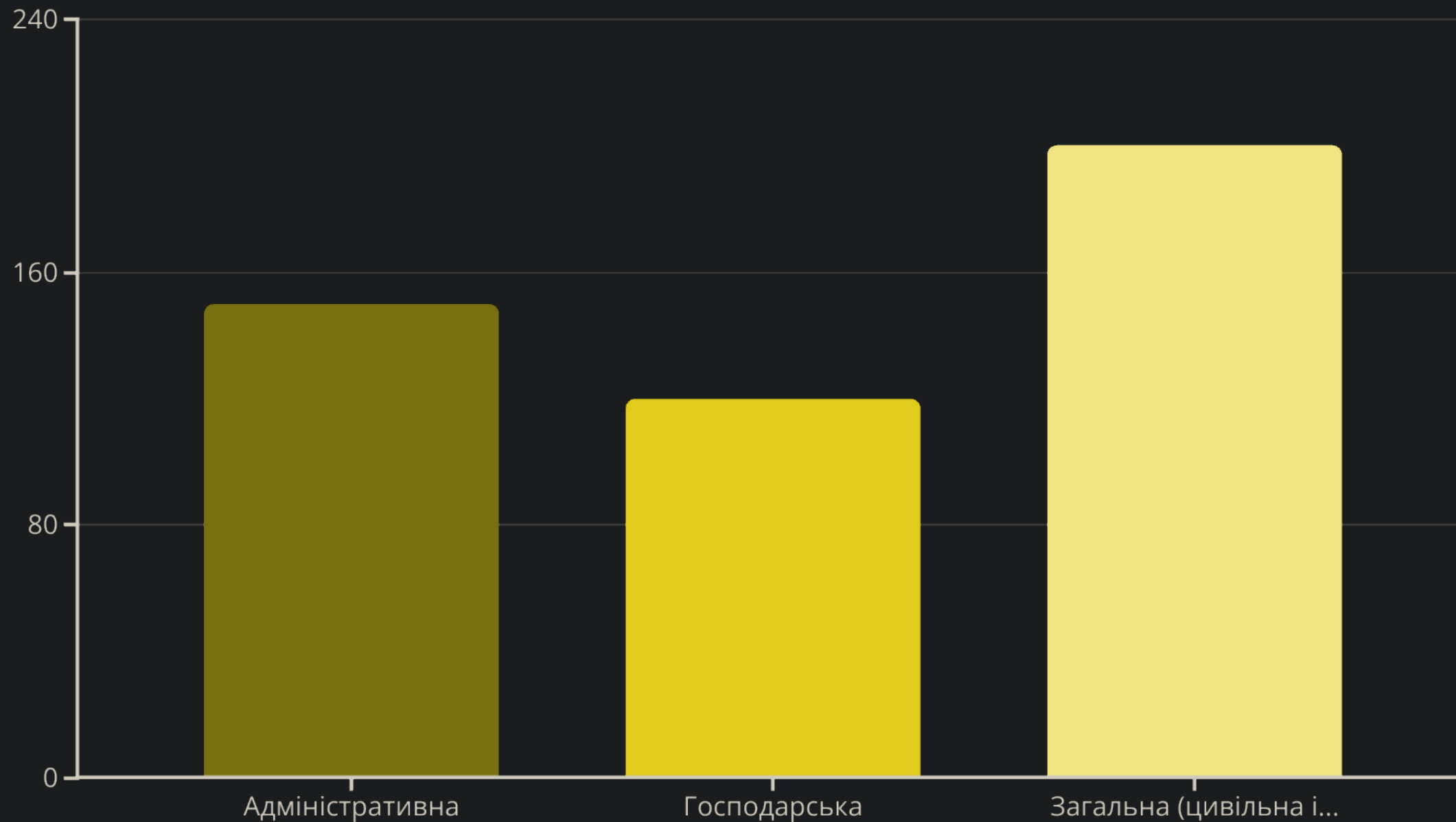
Здійснюється перевірка достовірності наданих кандидатом відомостей.

3

Формування досьє

За результатами перевірки формується або доповнюється досьє кандидата на посаду судді.

Рейтинг кандидатів на посаду судді

Рейтинг кандидатів на посаду судді формується за результатами кваліфікаційного іспиту та спеціальної перевірки. Він складається окремо за кожною спеціалізацією та публікується на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Конкурс на зайняття вакантної посади судді

Оголошення конкурсу

Вища кваліфікаційна комісія суддів України оголошує конкурс на зайняття вакантних посад.

Визначення переможця

Вища кваліфікаційна комісія суддів України визначає переможця конкурсу.

Подання заяв

Кандидати подають заяви для участі у конкурсі.

Оцінювання кандидатів

Проводиться оцінювання кандидатів на основі їх рейтингу та інших критеріїв.

Вимоги до кандидатів на посаду судді апеляційного суду

1 Стаж роботи

Кандидат повинен мати стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років.

2 Науковий ступінь

Альтернативно, кандидат може мати науковий ступінь у сфері права та стаж наукової роботи щонайменше сім років.

3 Адвокатська діяльність

Також допускаються кандидати з досвідом професійної діяльності адвоката щонайменше сім років.

4 Сукупний стаж

Кандидат може мати сукупний стаж роботи за вищезазначеними напрямками щонайменше сім років.

Вимоги до кандидатів на посаду судді Верховного Суду

Призначення на посаду судді

1

Подання Вищої ради правосуддя

Вища рада правосуддя вносить подання Президентові України про призначення судді на посаду.

2

Указ Президента

Президент України видає указ про призначення судді не пізніше 30 днів з дня отримання подання.

3

Складення присяги

Суддя складає присягу перед вступом на посаду.

4

Початкова підготовка

Суддя проходить початкову підготовку для набуття повноважень.

Вища кваліфікаційна комісія суддів та Національна школа суддів

Вища кваліфікаційна комісія суддів України (ВККС) та Національна школа суддів України (НШСУ) є ключовими інституціями в системі правосуддя України. ВККС відповідає за формування професійного суддівського корпусу, а НШСУ забезпечує підготовку висококваліфікованих кадрів для судової системи. Ці установи відіграють важливу роль у забезпеченні ефективності та незалежності судової влади в Україні.

Завдання Вищої кваліфікаційної комісії суддів

1 Формування суддівського корпусу

ВККС забезпечує відбір і рекомендацію осіб для зайняття посади професійного судді.

2 Оцінка фахової підготовленості

Комісія визначає рівень професійної підготовки суддів та кандидатів на посаду судді.

3 Дисциплінарна відповідальність

ВККС розглядає питання про дисциплінарну відповідальність суддів.

Повноваження Вищої кваліфікаційної комісії суддів

Облік суддівських посад

ВККС веде облік даних про кількість посад суддів у судах, включаючи вакантні посади.

1

2

Добір кандидатів

Комісія проводить добір кандидатів на посаду судді, організовує спеціальні перевірки та приймає кваліфікаційний іспит.

3

Рекомендації щодо призначення

ВККС вносить рекомендації до Вищої ради правосуддя щодо призначення кандидатів на посаду судді.

Додаткові повноваження ВККС

Методологічна робота

ВККС затверджує форми документів, методики оцінювання та порядок проведення конкурсів на посади суддів.

Кваліфікаційне оцінювання

Комісія проводить кваліфікаційне оцінювання суддів та забезпечує ведення суддівського досьє.

Міжнародне співробітництво

ВККС бере участь у міжнародному співробітництві та може бути бенефіціаром міжнародної технічної допомоги.

Склад Вищої кваліфікаційної комісії суддів

Кількість членів

ВККС складається з шістнадцяти членів, вісім з яких призначаються з числа суддів або суддів у відставці.

Повноважність

Комісія вважається повноважною за умови призначення не менше одинадцяти членів, з яких щонайменше шість - судді або судді у відставці.

Термін повноважень

Члени ВККС призначаються на чотири роки. Одна особа не може обіймати цю посаду більше двох строків поспіль.

Вимоги до членів ВККС

Громадянство

Член ВККС повинен бути громадянином України.

Освіта

Необхідна вища юридична освіта та стаж професійної діяльності у сфері права не менше п'ятнадцяти років.

Доброчесність

Кандидат повинен відповідати критеріям доброчесності і професійної компетентності.

Політична нейтральність

Член ВККС має дотримуватися політичної нейтральності та не може належати до політичних партій.

Процес призначення членів ВККС

1

Конкурсна комісія

Спеціальна Конкурсна комісія проводить відбір кандидатів на посади членів ВККС.

2

Критерії відбору

Відбір здійснюється на основі принципів верховенства права, професійності, публічності та політичної нейтральності.

3

Формування переліку

Конкурсна комісія формує перелік кандидатів, які відповідають встановленим критеріям.

4

Призначення

Вища рада правосуддя здійснює призначення членів ВККС за результатами конкурсу.

Організація роботи ВККС

Пленарні засідання

ВККС проводить засідання у пленарному складі для вирішення ключових питань.

Автоматизований розподіл

Діє автоматизована система розподілу справ між членами ВККС.

Палати

У складі ВККС діють дві палати, кожна з яких складається з восьми членів.

Колегії

Для розгляду окремих питань формуються колегії з не менш як трьох членів Комісії.

Права та обов'язки членів ВККС

Доступ до інформації

Члени ВККС мають право знайомитися з усіма матеріалами, поданими на розгляд Комісії.

Участь у прийнятті рішень

Члени можуть вносити пропозиції щодо рішень та голосувати з усіх питань.

Окрема думка

Член ВККС має право висловлювати окрему думку щодо рішень Комісії.

Неупередженість

Члени зобов'язані заявляти самовідвід у разі конфлікту інтересів.

Служба дисциплінарних інспекторів

Призначення

Служба створена для здійснення перевірки підстав притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності.

Вимоги до інспекторів

Інспектори повинні мати вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права понад п'ять років.

Функції

Інспектори аналізують матеріали справ щодо кваліфікаційного оцінювання та виконують інші завдання в межах повноважень ВККС.

Громадська рада добročесності

1 Мета створення

Рада сприяє ВККС у встановленні відповідності судді критеріям професійної етики та добročесності.

2 Склад

До Ради входять двадцять членів з числа представників правозахисних організацій, науковців-правників, адвокатів та журналістів.

3 Вимоги до членів

Члени Ради повинні бути визнаними фахівцями у своїй сфері, мати високу професійну репутацію та відповідати критеріям політичної нейтральності та добročесності.

Національна школа суддів України

Статус

НШСУ є державною установою зі спеціальним статусом у системі правосуддя України.

Підпорядкування

Школа утворюється при ВККС і діє відповідно до Закону та власного статуту.

Керівництво

НШСУ очолює ректор, який призначається ВККС. Проректори призначаються за поданням ректора.

Функції Національної школи суддів України

1

Підготовка суддів

НШСУ здійснює початкову підготовку кандидатів на посаду судді та підвищення кваліфікації діючих суддів.

2

Навчання персоналу

Школа забезпечує підготовку працівників апаратів судів та Служби судової охорони.

3

Наукова діяльність

НШСУ проводить наукові дослідження з питань удосконалення судового устрою та вивчає міжнародний досвід.

4

Методичне забезпечення

Школа здійснює науково-методичне забезпечення діяльності судів, ВККС та Вищої ради правосуддя.

Підстави для дисциплінарної відповідальності суддів

Порушення процесуальних норм

Незаконна відмова в доступі до правосуддя, істотне порушення норм процесуального права.

Недоліки в судових рішеннях

Незазначення мотивів прийняття або відхилення аргументів сторін щодо суті спору.

Порушення принципів судочинства

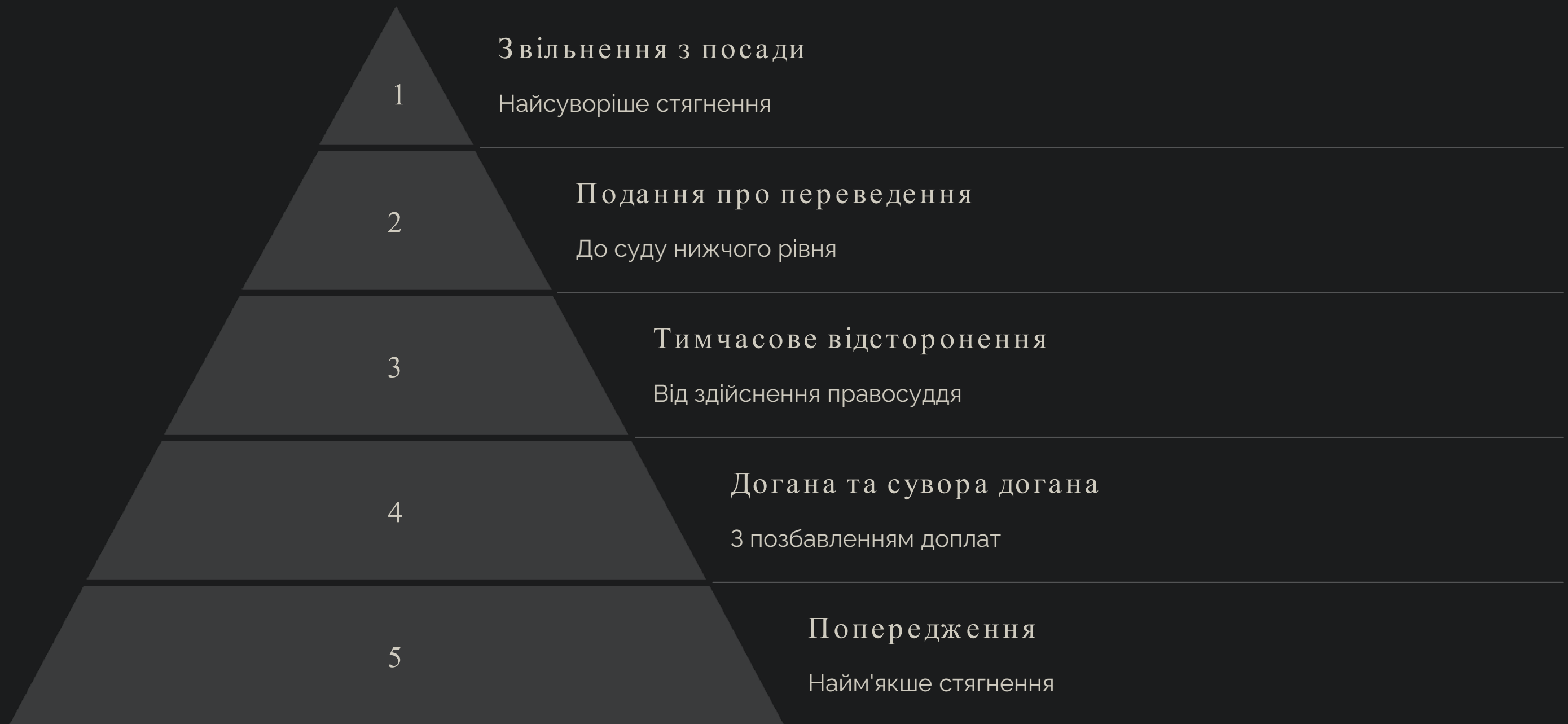
Порушення засад гласності, відкритості, рівності сторін та змагальності.

Неетична поведінка

Допущення поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя.

Види дисциплінарних стягнень для суддів

Процедура дисциплінарного провадження щодо суддів

1

Подання скарги

Будь-яка особа має право подати скаргу щодо дисциплінарного проступку судді.

2

Перевірка скарги

Дисциплінарні палати Вищої ради правосуддя здійснюють перевірку даних про наявність підстав для притягнення судді до відповідальності.

3

Розгляд справи

Відкриття дисциплінарної справи, її розгляд та прийняття рішення органом, що здійснює дисциплінарне провадження.

4

Застосування стягнення

У разі підтвердження проступку, до судді застосовується відповідне дисциплінарне стягнення.

Особливості дисциплінарної відповідальності суддів

1 Строки застосування

Дисциплінарне стягнення до судді застосовується не пізніше трьох років із дня вчинення проступку.

2 Пропорційність

При обранні виду стягнення враховуються характер проступку, його наслідки, особа судді та інші обставини.

3 Публічність

Інформація про притягнення судді до дисциплінарної відповідальності оприлюднюється на офіційних веб-сайтах.

Участь присяжних у здійсненні правосуддя

Визначення присяжного

Присяжним є особа, яка у визначених законом випадках вирішує справи у складі суду разом із суддею.

Формування списку

Список присяжних затверджується місцевими радами на три роки за поданням територіального управління Державної судової адміністрації.

Вимоги до присяжних

Присяжним може бути громадянин України, який досяг 30 років, постійно проживає на території юрисдикції відповідного суду та відповідає іншим вимогам закону.

Процедура залучення присяжних

1

Відбір кандидатів

Добір осіб для запрошення як присяжних здійснюється за допомогою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи.

2

Запрошення

Суд надсилає письмове запрошення присяжному не пізніше ніж за сім днів до початку судового засідання.

3

Увільнення від роботи

Роботодавець зобов'язаний увільнити присяжного від роботи на час виконання ним обов'язків у суді.

4

Участь у засіданні

Присяжний зобов'язаний вчасно з'явитися на запрошення суду для участі в судовому засіданні.

Гарантії для присяжних

Винагорода

Присяжним виплачується винагорода та відшкодовуються витрати, пов'язані з виконанням обов'язків.

Захист прав

На присяжних поширюються гарантії незалежності і недоторканності суддів на час виконання обов'язків.

Збереження роботи

За присяжними зберігаються всі гарантії та пільги за місцем основної роботи.

Трудовий стаж

Час виконання обов'язків у суді зараховується до всіх видів трудового стажу.